

ZPRAVODAJ

PRACHATICKÉHO MUZEA

1/2021

Jaro 2021

VÝSTAVY:

HLAVNÍ BUDOVA - Velké náměstí 13

16. března **Velikonoce na Prachaticku** (do 18. dubna)

Výstava Velikonoce na Prachaticku

Každoročně mají návštěvníci Prachatického muzea možnost seznámit se s velikonočními zvyky formou doprovodných akcí či informací na sociálních sítích, které jsou v rukou muzejního pedagoga. Představeny v nich bývají obecné zvyky, které mají většinou širší regionální platnost. Letos Prachatické muzeum připravilo pro své návštěvníky velikonoční výstavu. Etnografka Mgr. Petra Richterová se ji rozhodla zaměřit především na specifika velikonoce na Prachaticku. Prachatice totiž patří do poměrně široké příhraniční oblasti, ve které se jen sporadicky vyskytuje košíkářská vrba. Z tohoto důvodu se v této oblasti nepletla pomlázka. Nechodilo se tedy "na pomlázku", ale "na červená vejce". O to více se věnovala pozornost velikonočním ratolestem svěceným na bílou sobotu. Ty se zde rozrostly do mohutných "beranů" často i několik metrů vysokých.

Věžní řehačka z kostela sv. Jakuba

Berany na prachatickém náměstí v roce 1934

Řehtání od Zeleného čtvrtka do Bílé soboty patří k všeobecně známým zvykům, a leckde se ještě na vesnicích dodržuje. Méně známé jsou už velké kostelní řehačky, které byly ve městech umístěny na věžích kostela, odkud se jejich zvuk rozléhal široko daleko. Prachatické muzeum

vlastní ve svých sbírkách celkem dvě věžní řehťačky, obě z prachatického kostela sv. Jakuba. Na výstavě byla představena starší z nich, která je ostatně zajímavostí sama o sobě. Chlapci, kteří měli tu čest ji roztáčet, se na ni totiž tužkou podepsali. Některá jména jsou dnes již nečitelná. Za všechny např. Jakob Micko v roce 1900, nebo Josef Šrámek v roce 1902.

Vejce dostávali chlapci již na Bílou sobotu, jako výslužku za hrkání. Tato vejce byla většinou bílá. Červená vejce náležela často až větším chlapcům, jako dárek od milé. Samozřejmě mohla být i zdobená. Tradičním dekorem byly jak "straky", tedy vejce zdobená voskovou batikou, tak "rejsky", tedy vejce zdobená vyškrabováním. Kromě vajec zavázaných v hedvábném šátku, mohl dostat chlapec od milé také praktické dárky, jako vyšívanou náprsenku ke košili, střapce k fajfce, nebo vyšívaný sáček na tabák.

K Velikonocům neodmyslitelně patřily také hry s vejci, které byly známy nejen na našem území, ale i v sousedním Polsku, v Litvě, v jihovýchodní i západní Evropě. Mívaly podobu ťukání, sekání, nebo válení. I v Prachaticích bylo známo sekání, tj. zasekávání krejcaru do vejce. Proslavenější je ale "pekání", tedy ťukání vejce o vejce (z německého pecken). Jak píše Jakob Heinrich Micko ve svých Vzpomínkách na Prachatice (1919), v Prachaticích byly těmto radovánkám vyhrazeny dva dny. Na Boží hod velikonoční přicházela na náměstí pekat mládež z okolních vsí. Místním pak bylo vyhrazeno Pondělí velikonoční a místo před vstupní branou na hřbitov. Na hřbitově se tato zábava odehrává dosud.

Zasekávání mince do vejce, 30. léta 20. století

JUBILEUM 2021 - virtuální výstava - sonda do sbírky výtvarného umění - 1. **Jindřich Boška (1931 - 2017)**

Autoportrét, 1957, olejomalba na kartonu, (37x27cm)

12. ledna 1921 uplynulo 90 let od narození malíře a grafika Jindřicha Bošky. Rodák z Vlachova Břeží byl stejně jako jeho otec i dědeček obdařen výtvarným talentem. Od útlého mládí byl v rodinné firmě zasvěcován do tajů tření a míchání barev, šepsování pláten a vyřezávání šablon užívaných pro ornamentální výzdoby pokojů. Původně malířská rodinná firma (písmomalířství, natěračství, malba pokojů) se za první republiky proslavila hlavně výrobou reklam, dekorací, poutačů a kulis pro kočovné herecké společnosti, loutkáře a cirkusáky. Díky cirkusovým klanům Berousků, Kludských, Dubských, Kočků či Třísků se jejich díla dostala do celé Evropy. Trvalá spolupráce s přísným otcem (již ve 40. letech například při restaurování nástěnných maleb v kostele) byla pro Jindřicha Bošku tou nejlepší řemeslnou školou.

K plánovanému Boškovu studiu na grafické škole v Praze po získání výučního listu písmomalíře již nedošlo, neboť jako syn živnostníka neměl mladý Jindřich "správné kádrové předpoklady". Musel nastoupit vojenskou službu k oddílu PTP do Štok u Jihlavy. Vysočina se mu stala osudnou. V roce 1954, kdy byl propuštěn do civilu se usadil v Jihlavě. Zde pracoval nejprve jako propagační výtvarník jihlavské Modety a od roku 1970 zakotvil na postu jevištního výtvarníka a šéfa výpravy Horáckého divadla, kde setrval

A. P. Čechov: Strýček Váňa, návrh scény pro Horácké divadlo v Jihlavě, 70. léta 20. století, olejomalba na plátně, 60x70 cm

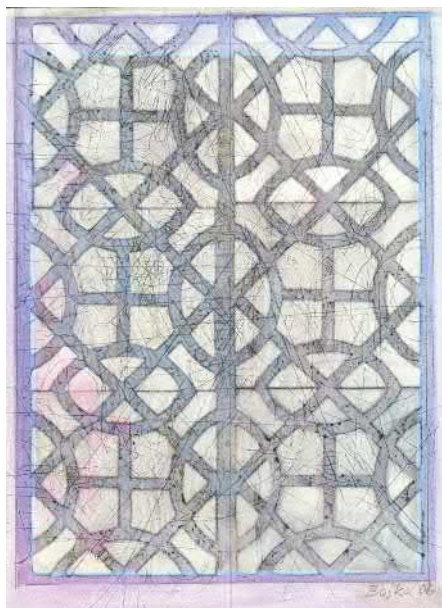
do svého odchodu do důchodu r. 1991. Od této chvíle se naplno věnoval své volné tvorbě a kreslil, maloval, tiskl i restauroval střídavě v Jihlavě a ve starém ateliéru ve Vlachovo Březí až do svých posledních dnů.

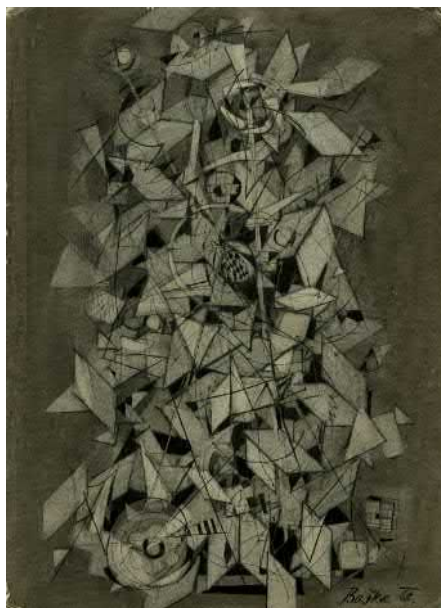
Rotace, 1999, nalepené šablony a olejomalba na sololitu, 75x73cm

Plastika - Seskupení II. (část), 1972-92, dřevo, polychromie, výška 20cm

Variace, 2006, kombinovaná technika, 30x21cm

Pocta Františku Grosovi, 1968, alchymáz a rytá kresba na kartonu, 41x30cm

Květy-ornament, 2. pol. 20. století, olejomalba na sololitu, 47x62cm

Raná realistická tvorba Jindřicha Bošky se od konce 50. let proměňuje přes expresionismus, fauvismus, informel k abstrakci geometrických forem. Dochází ke zjednodušování zachycených tvarů a nalézání nových výtvarných obsahů. Od roku 1963 používá netradiční technologie (práce se šablonami, koláže, alchymáže), ustaluje si vlastní názor a osobitou výtvarnou cestu. Postupně se prosazuje geometrická organizace ploch, kompozice stále důsledněji vychází z ornamentálních šablon jako východiska reliéfních obrazů a tisků. Boškův zájem o zhodnocení ornamentu je v 60. a 70. letech ojedinělý, teprve v 80. letech se stává ornament objektem zájmu představitelů mladé generace. Významným mezníkem v uměleckém životě se stalo jeho členství v klubu konkretistů. Díky tomu se účastnil mnoha domácích výstav, kde také získal řadu ocenění (mezinárodní cena Joana Miró v Barcelóně atd.). Několik let úspěchu a podpory vystřídala temná doba normalizace, následovalo vyloučení ze SVUV a nemožnost vystavovat. Až na sklonku 80. let je Boškovi opět umožněná necenzurovaná tvorba a po roce 1989 se též zapojuje do veřejného dění. Kromě volné tvorby se pak věnuje ve svém rodném městě restaurování čtrnácti desek křížové cesty ke sv. Duchu, kterou namaloval jeho dědeček Jan a vytvořil vlastní Křížovou cestu ve Svaté Maři u Vimperka.

12. zastavení křížové cesty na Mařském vrchu u Vimperka, 2004, olejomalba na plechu

Ktišsko - zaniklá osídlení - VI. - obec Rovence

Rovence - stabilní katastr 1826 (obec Ktiš)

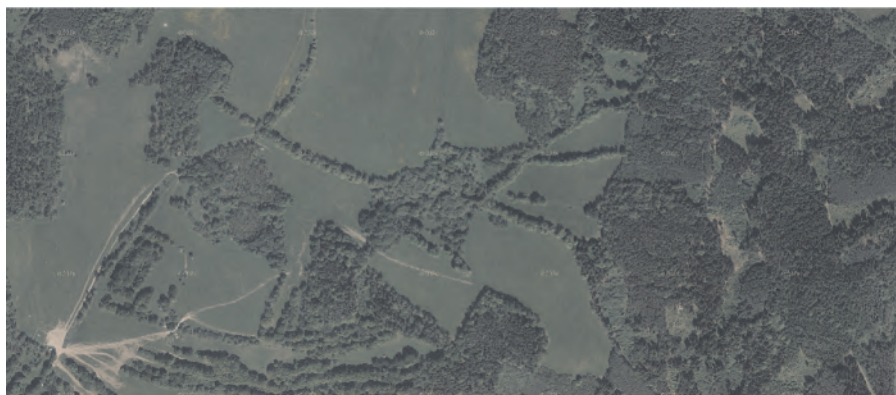
Zaniklá vesnice Rovence byla založena v první polovině 15. století kolonizační činností mnichů ze zlatokorunského kláštera. První písemná zmínka se datuje k roku 1440. Rovence tvořily čtyři velké hospodářské usedlosti. V roce 1930 zde stálo 5 stavení a žilo zde celkem 47 obyvatel. V roce 1946 bylo odsunuto 22 obyvatel v šesti termínech ze sběrného tábora v Českém Krumlově. Vesnice následně připadla do vojenského výcvikového prostoru Boletice.

Rovence - kříž s letopočtem 1878

Rovence - letecký snímek 1952 (kontaminace.cenia.cz)

Rovence - letecký snímek 2011 (kontaminace.cenia.cz)

Rovence - letecký snímek 1947 (VGHMÚř 25.00709)

Rovence - letecký snímek 1975 (VGHMÚř 32035)

PUBLIKACE K ZAKOUPENÍ:

ZLATÁ STEZKA - Sborník Prachatického muzea - ročník 14, 2007 (92,-Kč)
- ročník 16, 2009 (140,-Kč)
- ročník 17, 2010 (85,-Kč)
- ročník 18, 2011 (93,-Kč)
- ročník 19, 2012 (117,-Kč)
- ročník 20, 2013 (105,-Kč)
- ročník 21-22, 2014-2015 (117,-Kč)
- ročník 23/1, 2, 2016 (240,-Kč)
- ročník 24, 2017 (220,-Kč)
- ročník 25, 2018 (199,-Kč)
- ročník 26, 2019 (199,-Kč)
- ročník 27, 2020 (199,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 2. - František Kubů, Petr Zavřel (150,-Kč)

ZLATÁ STEZKA - Paul Praxl (220,-Kč)

POKLADY JIŽNÍCH ČECH - kolektiv autorů (150,-Kč)

PRACHATICE 1918 - 1923 - Jan Antonín Mager, Pavel Fencel (140,-Kč)

PIVOVAR VE VLACHOVĚ BŘEZÍ - H. Dvořáková, L. Kropáčková, (100,-Kč)

KAPLE PRACHATICKA POHLEDEM GENEALOGA - Jan Antonín Mager (65,-Kč)

CO S TÍM STRDÍM?, katalog výstavy - Petra Richterová (40,-Kč)

CHTĚLI ŽÍT - Jan Antonín Mager (40,-Kč)

JAN MARTIN A MARIE ANNA - Jan Antonín Mager (60,-Kč)

Z KUCHYNĚ NAŠICH PŘEDKŮ - kolektiv autorů (99,-Kč)

ROZMANITOSTI Z PRACHATICKÉ MINULOSTI - Jan Antonín Mager (59,- Kč)

SECESNÍ MÓDA, katalog výstavy - Petra Richterová (220,-Kč)

KONTAKT:

Prachatické muzeum

Velké náměstí 13, 383 01 Prachatice

tel.: 388 311 419

E-mail: muzeum@prachatickemuzeum.cz

www.prachatickemuzeum.cz

Zpravodaj Prachatického muzea

Text: odborné oddělení PM

Grafické zpracování, tisk: Zdenka Oberfalcerová

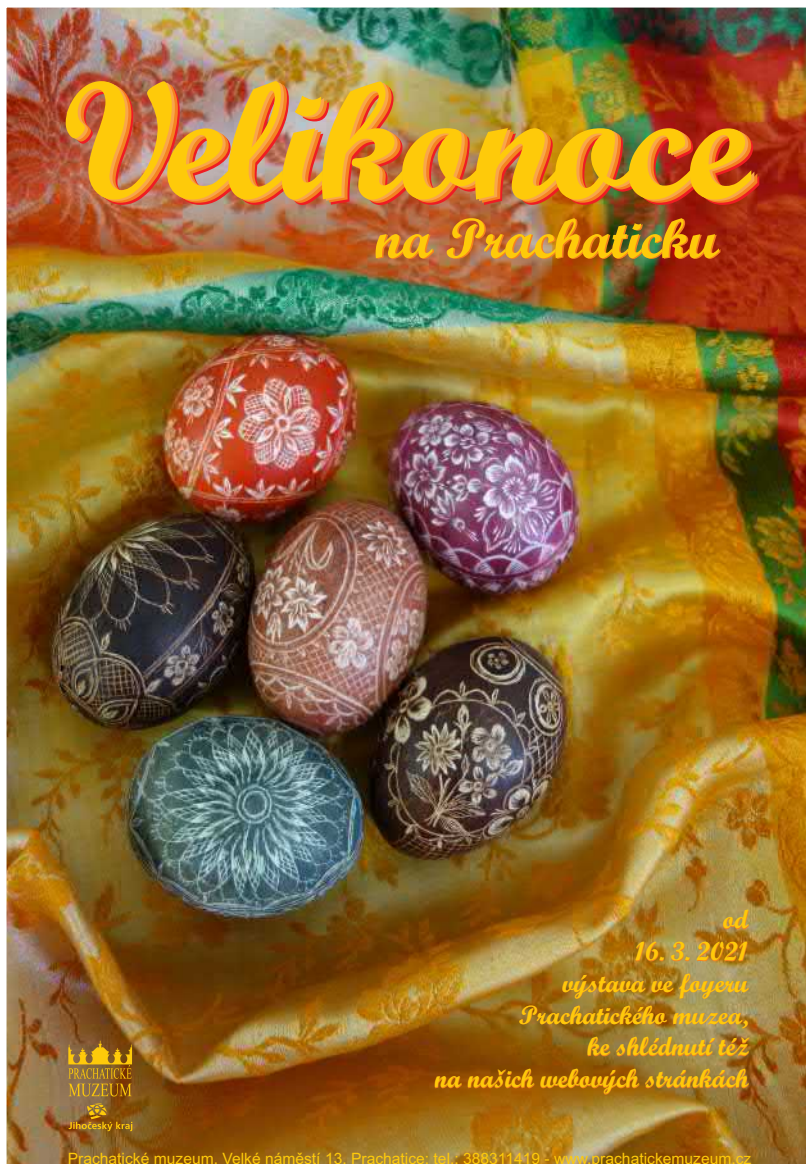
Vydalo: Prachatické muzeum 2021

Propagační tiskovina - neprodejné

Velikonoce

na Prachaticku

od
16. 3. 2021
výstava ve foyeru
Prachatického muzea,
ke shlédnutí též
na našich webových stránkách

Prachatické muzeum, Velké náměstí 13, Prachatice, tel.: 380311419 - www.prachatickemuzeum.cz